

Norm for ute- og oppholdsareal ved skolene i Ås kommune

Saksbehandler: Svanhild Bergmo

Saksnr.: 16/00382-1

Behandlingsrekkefølge

Møtedato

Ungdomsrådet

Hovedutvalg for oppvekst og kultur

Formannskap

Kommunestyret

17.02.2016

02.03.2016

Rådmannens innstilling:

1. Veiledende minstenorm på ute- og oppholdsareal (elevenes bruksareal) på 15 m² pr elev for skolene i Ås kommune vedtas.
2. Veiledende minstenorm og funksjonskrav implementeres i alle fremtidige planer som omfatter nye skolebygg i Ås kommune.
3. Veiledende minstenorm og funksjonskrav implementeres i arbeid med miljørettet helsevern i skoler.

Ås, 4.2.2016

Trine Christensen
Rådmann

Ellen Benestad
Oppvekst- og kultursjef

Avgjørelsesmyndighet:

Kommunestyret

Behandlingsrekkefølge:

Ungdomsrådet

Hovedutvalg for oppvekst og kultur

Formannskap

Kommunestyre

Vedlegg:

Funksjonskrav til uteområde og lekeareal for skolene i Ås kommune

Øvrige dokumenter som ligger i saken:

K-sak 23/15, Vedtatt verbaldel punkt 18, Kommunestyret 09.12.2015

Vedtak i saken sendes til:

Rådmann

Oppvekst og kultursjef

SAKSUTREDNING:

Sammendrag:

I forbindelse med skoleutbygging i Ås kommune er det vedtatt at rådmannen skal lage en minstenorm om uteoppholdsareal på skoler.

På grunn av den økende befolkningsveksten stiger elevtallet raskt, spesielt i de sentrumsnære områdene, og det er stort behov for bygging av nye skoleanlegg.

Rådmannen har vurdert ulike alternativer for en minstenorm og vurderer det mest hensiktsmessig at Ås kommune har en veiledende minstenorm med funksjonskrav, som er basert på de anbefalinger til funksjoner og kvaliteter en skoles uteområde bør inneholde (jf. rapport utgitt av Sosial- og helsedirektoratet i 2003 «Skolens utearealer – Om behovet for arealnormer og virkemidler»)

Fakta i saken:

I kommunestyres vedtatte verbaldel i K-sak 23/15 ble det bedt om at Rådmannen legger frem forslag om minstenormer for uteareal pr elev for skolene.

Normtallet skal implementeres i alle planer som omfatter nye skolebygg i Ås kommune.

Rapporten "[Skolens utearealer – om behovet for arealnormer og virkemidler](#)" utgitt av [Sosial- og helsedirektoratet i nov. 2003](#), kommer blant annet med anbefalinger til funksjoner og kvaliteter en skoles uteområde bør inneholde.

Utformingen skal ta hensyn til områdets særpreg og egenart, og inspirere barn og ungdom til å bruke egen fantasi og kreativitet i leken. En godt utrustet skolegård, med rom for positive aktiviteter, er sentral i arbeidet for å redusere mobbing (jf. Olweus' programpakke mot mobbing, ECICSB 1998). Studier viser at gode uteareal reduserer mengden vold, mobbing og uro blant elevene og stimulerer trivsel, motivasjon og læringsevne.

Kommunene i Norge har i dag ulike krav som stilles til skolenes utearealer. Det er kun noen få kommuner i Norge som har valgt å lage en minstenorm, andre kommuner har funksjonskrav og ikke arealkrav. Oslo kommune har mange skoleanlegg hvor tilgjengelig tomteareal er begrenset. De har en omfattende prosjekteringsveileder som inneholder funksjonskrav.

Innbyggertallet i Ås kommune vokser og medfører et behov for skoleutbygging, spesielt i de sentrumsnære delene av Ås.

Det er pr i dag vedtatt utbygging av Solberg skole til 2-parallell med mulighet til utvidelse til 4-parallell, Rustad skole til 4-parallell og Åsgård skole til 4-parallell.

Vurdering:

Skolens uteområde er en viktig arena for elevers utfoldelse og læring og må derfor tilrettelegges for allsidig lek og trygghet, både fysisk og sosialt og utformes etter prinsippene for universell utforming. Utearealet til skolene skal kjennetegnes ved at det er variert, tilrettelagt for ulike aktiviteter og tilpasset aktivitetsbehovene og alderssammensetningen til elevene.

For skolene i Ås kommune er det aktuelt å benytte skolens nærområde aktivt i opplæringen, og det er nærliggende å peke på tema innen miljølære, naturfag og samfunnsfag hvor en kan samarbeide med lokalmiljøet og gjøre seg nytte av nærområdene til skolene.

Ved utbygging av nye og eksisterende skoleanlegg kan ofte tilgjengelig tomteareal være begrenset. Det vil da være en viktig del av planleggingsfasen og et krav til utbygger om å finne løsninger som ivaretar kravet til elevers mulighet for utfoldelse og variasjon i aktiviteter på det arealet som er tilgjengelig.

Uteområdene til skolene i Ås er forskjellige i størrelse, utforming og kvalitet, og noen av de sentrumsnære skolene har mindre areal og utvidelsesmuligheter enn andre.

Eksempel:

Solberg skole har et stort uteområde på 28600m² og vil få et ute- og oppholdsrom på ca 72m² pr. elev som 2-parallell skole og ved en utbygging til 4-parallell vil de få ca. 36m².

Med en arealnorm på 50m² pr elev vil skolen kunne ha plass til maks 572 elever.

Rustad skole som en 4-parallell skole med plass til ca. 800 elever vil ha et uteområde på ca. 12000m² og vil få et ute- og oppholdsareal på ca. 15m² pr. elev.

Med en arealnorm på 50m² pr elev vil skolen kunne ha plass til maks 240 elever som er ca. 100 færre elever enn de har i dag.

Vurdering av alternativer

Alternativene gjelder for etablering av nye skoleanlegg eller ved rehabilitering/ utvidelse av eksisterende skoleanlegg. Elevenes bruksareal defineres som tilgjengelig nettoareal innenfor tomtegrensen når bygninger og parkeringsplasser er trukket fra. Her inngår de de bruksarealene elevene har til rådighet, inkludert beplantning, bevart natur og lignende. Kravene i alternativene må implementeres i kommunens arbeid med miljørettet helsevern i skole.

For alle alternativene gjelder følgende:

- Funksjonskrav til uteområde/ lekeareal må ivaretas (se vedlegg)
- Hver skole organiserer skoledagen sånn at alle elever kan bruke uteområdet på en hensiktsmessig måte.
- Uteområdet må følge standard for universell utforming
- Skolen involveres i arbeidet med å planlegge uteområde gjennom deltakelse i brukergruppe.

Alternativ 1:

Ås kommune har en veiledende minstenorm på ute- og oppholdsareal (elevenes bruksareal). Den veiledende arealnormen er på ca 15 m² pr elev.

Fordeler:

Med en veiledende minstenorm vil kommunen ha større fleksibilitet i plassering av og størrelse på nye skoleanlegg, i motsetning til en minimumsnorm som vil være begrensende for skoleanleggets beliggenhet og størrelse.

Det kan bygges skoler i sentrumsnære områder i Ås hvor det er størst behov for utbygging i følge befolkningsprognoser. Det vil være flere barn som får plass på sine «nærskoler».

Det vil kunne bygges større skoler, noe som er økonomisk og pedagogisk hensiktsmessig.

Ulemper:

Uteområdene vil ved noen skoler være små og vil kreve mye organisering av skolen for å tilrettelegge for utemiljø hvor allsidig lek og trygghet ivaretas.

Her vil det være viktig at alle funksjonskrav er med og at skolen får være med i planleggingsfasen av uteområde.

Alternativ 2:

Ås kommune har en minstenorm på ute- og oppholdsareal (elevenes bruksareal). Minstenormen er på 15m² pr. elev og er et absolutt minimum arealkrav pr. elev.

Fordeler:

Det kan bygges skoler i sentrumsnære områder i Ås hvor det er størst behov for utbygging i følge befolkningsprognoser. Det vil være flere barn som får plass på sine «nærskoler».

Kommunen vil kunne bygge store skoler som ivaretar elevtallsveksten.

Ulemper:

En minstenorm vil være en absolutt minimumsnorm som ikke gir rom for at tomten kan være litt liten i forhold til antall elever skolen skal bygges for. Konsekvensen vil være at det er tomtens størrelse som vil bestemme hvor mange elever skolen kan ha. Dette igjen fører til at man ikke kan bygge de skolene det er behov for.

Dette vil medføre til forsinkelser i den vedtatte skoleutbygging og kommunen får ikke de skolene man trenger.

Uteområdene vil ved noen skoler være små og vil kreve mye organisering av skolen for å gi elevene et utemiljø hvor allsidig lek og trygghet ivaretas.

Her vil det være viktig at alle funksjonskrav er med og at skolen får være med i planleggingsfasen av uteområde.

Alternativ 3:

Ås kommune følger anbefalinger fra Sosial- og helsedirektorat i rapport fra 2003 «Skolens utearealer Om behovet for arealnormer og virkemidler» (IS-1130)

Det stilles et generelt minimumskrav på 50 m² nettoareal per elev.

Det stilles krav om minste samlede areal gradert etter skolestørrelse basert på SSBs inndeling:

Minimumsareal ved små skoler (færre enn 100 elever): ca. 5000 m²

Minimumsareal ved middels store skoler (mellom 100 og 300 elever): ca. 10 000 m²

Minimumsareal ved store skoler (flere enn 300 elever): ca. 15 000 m². For hver elev over 300 kommer et tillegg på 25 m².

Fordeler:

Alle skolene vil få store ute- og oppholdsarealer. Det vil kunne bygges skoleanlegg med et variert og tilrettelagt uteareal.

Ulemper:

Dette vil medføre at ingen av de vedtatte skolebyggene vil kunne bygges ut slik det er planlagt.

Det må bygges flere skoler for å ivareta elevtallsveksten. Mange elever vil ikke kunne gå på skole i sitt nærmiljø.

Flere elever vil bli kjørt til skolen og skoleskyssen vil øke, noe som er lite miljøvennlig. Det vil medføre økte kostnader for kommunen.

Rådmannen vurderer på bakgrunn av dette at det vil være svært vanskelig å følge sosial og helsedirektoratets anbefalinger for uteareal (alternativ 3). Det vil også være vanskelig å lage en minstenorm (alternativ 2), da dette også setter begrensninger på hvor skolene kan ligge og hvor store de kan være.

Rådmannen vurderer en veiledende norm på ute- og oppholdsareal med funksjonskrav som det mest hensiktsmessige for kommunen.

Det vil være viktig å stille krav til utbygger om funksjoner, plassering av bygg m.m. I tillegg kan skolene se på sin organisering av skoledagen. Et tiltak for å skape mer rom for den enkelte elev ute kan være å dele opp friminuttene slik at alle ikke er ute samtidig.

Konklusjon med begrunnelse:

Rådmannen ser at det vil være umulig å gjennomføre de vedtatte skoleutbyggingene i Ås kommune ved å følge anbefalingene om et minimumskrav på 50m² per elev.

Kommunene vil ikke ha mange og store nok tomter til dette formålet.

Rådmannen ser på alternativ 1, som er en veiledende minstenorm, som det beste alternativet. Dette vil kunne sikre videre fremdrift for vedtatte skoleutbygginger i Ås kommune, samtidig som den sikrer gode uteområder for elevene ved å sikre at funksjonskravene blir ivaretatt.

Ved å sikre at disse blir fulgt i en utbyggingsprosess vil skolene i Ås kommune ha uteområder for allsidige aktiviteter som fremmer trygghet, helse, trivsel og læring.

Kan vedtaket påklages?

Nei

Ikrafttredelse av vedtaket:

Umiddelbart